

نگاهی انتقادی به بازار سیرجان و میدانش از شیوه‌کشی تادستفروشی

دشنام مجسم بر پیکره بازار سیرجان

حسام الدین اسلاملو

نام میدان بازار یا به گویش خودمان «میدونو بازار» را همه‌ی ما سیرجانی‌ها شنیده‌ایم. میدانی که این روزها حال و روز خوبی ندارد و این بدی حال و روزش نتیجه‌ی سال‌ها بی‌توجهی است. بی‌توجهی چندوجهی که هم این میدان کوچک را از سر و شکل ظاهر اصلی و قدیمی‌اش انداخته و هم ارتباط معنایی و معماری خاص این بخش ارتباط دهنده‌ی همه‌ی دالان‌های بازار را با باقی بدنه‌ی بازار قطع کرده است و مهمتر از همه از بین رفتن صنف قدیمی‌ئی بوده که در قدیم اینجا وجود داشته و رفته رفته به دلیل از کارایی افتادن آن پیشه‌ها و شغل‌ها در عصر جدید ناخواسته از بین رفته‌اند بدون آنکه کسی مقصر باشد. اما حالا برای این میدان باید چه کار کرد؟

میدان شیوه‌کش‌ها ابتدا و پیش از هرکاری باید با پرس و جوی از پیران، کاربری قدیمی این میدانک بازار را کشف کرد. اینکه اینجا در قدیم چه بوده و چه صنفی در آن مشغول بوده‌اند. احتمال اولی که به ذهن نگارنده رسید این بود که اینجا راسته‌ی مشاغل‌ی مثل مسگری و قلاگری بوده و به خاطر سر و صدای احتمالی در همان قدیم خردمندانه مسقف نشده است تا سر و صدا در دالان‌های بازار نیچید و آزار دهنده نباشد. گرچه خود کوبش آهنگین چکش راسته‌ی مسگرها بر ظروف مسی در ایران کهن، الهام‌بخش شمس و مولانا و شوریدگی ترانه‌هاشان هم بوده است.در راستای کشف این موضوع به‌بخشی از داستان "احمدو" نوشته‌ی یکی از نویسندگان شهیر همشهری درباره بازار قدیم سیرجان و حال و هوایش برخوردیم که این میدان و میدان کناری آن را چنین توصیف کرده است: "...اگر از فلکه‌ی مرکزی ولایت‌ما به بازار کهنه‌سرازیر شوید و از میان انبوه جماعت رنگارنگی که غالباً به عنوان نوعی وقت‌کشی فضای بازار را انباشته‌اند، بگذرید و در انتهای بازار روی دست چپ ببیچید، به میدانی می‌رسید که روزگاری بزرگ‌ترین میدان عالم بود و امروزه، بی آن که در و دیوارش تغییری کرده باشد، محوطه‌ی تنگ تو سری خورده‌ی محقری است که گلوگاه جنوبی‌اش به بازارچه‌ی کج و معوجی می‌پیوندد و این بازارچه به میدان دیگری منتهی می‌شود که اسم امروزیش را نمی‌دانم، اما در روزگار کودکی من به «میدان شیوه‌کش‌ها» معروف بود.

وضع ظاهر این میدان هنوز هم تغییر چندانی نکرده است، جز این که انتهایش که در ایام کودکی من به آخر دنیا می‌پیوست اکنون به خیابان نوسازی

محدود شده است. در دهه‌ی جنوبی میدان نخستین، کتاب‌فروشی بی‌مشتري محقری بود، با پیرمردی که از کساد۱ کالا غالباً نشسته و چرت می‌زد...آری میدان شیوه‌کش‌ها تماشگاه اسرار بود و دکان‌های اطرافش لبریز از مناظر تماشایی و جلوه‌های آفرینندگی. برای کودک چهار ساله چه منظره‌ای دلنشین‌تر از کارگاه کوزه‌گری که به چشم خود ببیند چگونه قطعه‌ای گل بر سطح چرخان دستگاه زیر پنجه‌های نقش‌آفرین کل میرزا می‌چرخد و جان می‌گیرد و نازک می‌شود و به شکل کوزه‌ای و کاسه‌ای در می‌آید؛ چه منظره‌ای دیدنی‌تر از دکان صمد شیوه‌کش که کهنه‌ها و تریشه‌های پارچه آدر آن‌جا! تا می‌خورد و کنار هم قرار می‌گیرد و با ضربه‌ی مشت‌ه‌ی شیوه‌کشی تبدیل به تخت کفشی می‌شود به انتظار رُوزاری که رویش را فروپوشاند و به عنوان ملکی و گیوه به بازار عرضه گردد؛ چه صحنه‌ای هیجان‌انگیزتر از کوره‌ی مشتمل آهنگری و فروغی در پاچال ایستاده‌ای که، ضمن خواندن آوازی کوچ‌بایغی، با انبر درازش قطعات آتشین آهن را از کوره بیرون می‌کشد و بر سندان می‌گذارَد تا ضربه‌های پتکی کهن به مدد بازوان قوی شاگردان بر آن فرود آید تبدیل به بیل و کلنگش کند. چه تفریحی دل‌نشین‌تر از رقص شاگرد قلاگر در کاسه یا دیگ مسینی که باید با قلمی و نوشادر تغییر رنگ دهد و به سفیدی برف گردد.

میدان شیوه‌کش‌ها، به‌خلاف میدان اولی، همه‌ی صحنه‌هایش دیدنی است، اما دیدنی‌تر از همه دکان بست زنی اسید احمد است با یک جهان ابزار و اسبابی که روی میز کوتاه‌پایه‌ی قهوه‌ای رنگی چیده‌اند. از انبرک‌های کوچک و بزرگ گرفته تا سیم‌های نرم و باریکه‌های حلبی و تخم مرغ سوراخ شده‌ی پیل‌ه‌ی آهک و منته‌ای که با کشیدن کماتی می‌چرخد و سطح لغزان ظروف چینی را سوراخ می‌کند و انگشتان ورزیده‌ی ای که با مهارت و حوصله قطعات چینی شکسته را کنار هم می‌گذارند و بست می‌زنند و از این‌ها مهم‌تر وجود خود سید خوشروی مهربان که پشت میزک روی تخته پوستی نشسته است و گرم کار خویش است...که لوله‌ی شکسته قوری را به بدنه‌اش وصل می‌کند و کاسه‌ی چینی دو قطعه شده را به کمک مفتول‌های ظریف به هم پیوند می‌زند.

میدان زار یا میدان بازار

با توجه به توصیفی که از بازار قدیم و میدان آن به دست آوردیم متوجه می‌شویم که مجموعه‌ی بازارهای چند دالانه‌ی سیرجان از منظر معماری و

تاریخی نفیس و اصیل، دچار زخم‌هایی شده و خط و خشی بر تن و جانش نشسته که تنها با درایت و همکاری مشترک چندوجهی قابل حل و فصل است. همکاری‌ئی همدلانه همراه با درک نیازها و محدودیت‌های طرفین از کسبه‌ی مالک و مستاجر گرفته تا میراث فرهنگی و شهرداری و ...یک بافت و تن بزرگ و سترگ به نام بازار سیرجان شامل چند راسته با صنف مختلف را در نظر بگیریم، این بافت کلی دچار یک سری بیماری‌هایی شده است، همه‌ی این مشکلات و بیماری‌هاست.

ساز ناوک سقف ایرانیتی در میان هارمونی سقف کنبدی

استفاده از سقف ایرانیتی در این محوطه را باید به عنوان یک دهن کجی بزرگ به کل بافت تاریخی و معماری اصیل بازار سیرجان در نظر بگیریم. آیا همان چند سال پیش وقتی سقف بازار مرمت می‌شد، امکان جمع آوری این پیکره‌ی زشت از میدان بازار نبود. پیکره‌ی زشتی که که دشنام مجسمی به سقف‌های گنبدی بازار است. همان طور که گفته شد اینجا در قدیم راسته‌ی مشاغلی بوده که سر و صدایی داشته‌اند و بی‌سقف بودن این بخش حکمتی

داشته و حالا دیگر این صنف نیستند و آن حکمت از میان رفته. بنابراین یا باید به همت میراث فرهنگی و گردشگری باید آن صنف در این راسته احیا شوند یا دست کم اگر چنین چیزی ممکن نیست، این بخش به همان شیوه‌ی سقف‌ها گنبدی باقی بازار مسقف شود یا حداقل یک خیمه اینجا نقش سایبان را برعهده گیرد تا نیاز امروز کسبه‌ی کنونی این بخش از بازار هم برآورده شود.اما در مقابل نه تنها در همه‌ی این سال‌ها چنین اتفاقی نیفتاده که در عمل شاهد بوده‌ایم که در خود راسته‌های مختلف بازار نیز مغازه‌های زیادی از روی ناآگاهی و در بی‌توجهی و نبود نظارت میراث فرهنگی، اصالت حجره‌هاشان را در بازسازی از بین برده‌اند و در میانه‌ی انبوهی از آجرکاری زیبا و سقف آجری و گنبدی، یکباره شما را با دیواره‌های آلومینیومی و سنگی و درهای سکوریت روبرو کرده‌اند! این میان بازار مشرف به این میدان یعنی بازار قَوتوها مشکلات فراوانی مثل سیم‌کشی غیراستاندارد و خطر آفرین دارد.

اگر شبانه آتش‌سوزی اتفاق بیفتد، همه‌ی بازار را با خطر روبرو می‌کند. درحالی که امکان ورود کامیون‌های آتش‌نشانی نیز به این منطقه نیست. پس علاج واقعه قبل از وقوع باید کرد. در این دوران

آماد همگانی مرکز آموزش شهدای وظیفه نداجا (سیرجان) درنظر دارد

تره بار، سیفی جات، خشکبار و مواد فاسد شدنی سال ۱۴۰۱

خود را بصورت جداگانه از طریق مناقصه عمومی خریداری نماید.

متقاضیان از تاریخ انتشار آگهی به نشانی: سیرجان/ جاده راه آهن، مرکز آموزش شهدای وظیفه نداجا، آماد همگانی جهت دریافت اسناد مناقصه مراجعه و اسناد مذکور را پس از تکمیل، برابر قانون **تا پایان وقت اداری روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۳** به دفتر بازرسی مرکز آموزش شهدای وظیفه نیروی دریایی سیرجان تحویل نمایند.

*** شرکت کننده در مناقصه باید دارای جواز کسب معتبر و کد سازمان امور مالیاتی باشد.**

*** جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن های : ۴۱۳۲۴۶۱۰ — ۴۲۲۰۰۰۶۸ (۰۳۴) تماس حاصل نمایید**

*** هزینه چاپ آگهی بر عهده برنده مناقصه می باشد.**

*** مرکز آموزش شهدای وظیفه نداجا در رد یا قبول پیشنهادات مختار خواهد بود.**

*** به پیشنهادات مخدوش ترتیب اثر داده نخواهد شد.**

آگهی فراخوان شناسایی

خریداران گونی ۵۰ کیلوئی (آردی)

به اطلاع می رساند **شرکت پاریز پیشرو صنعت توسعه** در نظر دارد به منظور

فروش ماهیانه ۳۰۰۰ عدد گونی ۵۰ کیلویی دست دوم (سالم)

حاصل از دامپروی خود، نسبت به شناسایی خریداران اقدام نماید.

***کلیه متقاضیان حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۰** تقاضای کتبی خود را با قید نشانی کامل و

شماره تماس خود به آدرس – سیرجان بلوار پیروزی – دفتر شرکت پاریز پیشرو صنعت

توسعه ارسال نمایند.

توضیحات:

*** بدیهی است تحویل مدارک فوق صرفاً به منظور شناسایی و ارزیابی متقاضی بوده و هیچ گونه**

حقی را برای متقاضیان جهت دعوت به ارائه پیشنهاد مالی و انعقاد قرارداد ایجاد نخواهد کرد.

*** متقاضیان می توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن-۰۹۱۳۹۵۶۵۳۲۲**

(آقای محیاپور) از ساعت ۷ صبح لغایت ۱۴ تماس حاصل نمایند.

امور حقوقی و قراردادی شرکت پاریز پیشرو صنعت توسعه

شماره ۷۱۹	شهر
۲ آذر ۱۴۰۱	

بازسازی تنها موجبات محدودیت و انواع سدها را در پیش راه این کسبه فراهم می‌کند و به سرگردانی کسبه می‌افزاید. فروشگاه‌هایی از بازار و اطراف آن که طاقچه‌های قدیم و سقف گنبدی‌شان را با سفیدکاری و آجرکاری داخل حجره احیا کرده‌اند، اگر توسط مسوولان تشویق می‌شدند، ناخواسته مورد تقلید باقی کسبه قرار می‌گرفتند. اما این کارها نشده و موجبات دلگرمی برای الگو قرار دادن همین کار توسط کسبه‌ی دیگر فراهم نشده است. اگر این شیوه ادامه بیابد چه بسا اتفاق تلخی که برای برخی بازارهای شهرها کوچک افتاد برای بازار سیرجان هم پیش بیاید.

یعنی خالی از صنف شدن به تدریج آن‌ها، خوشبختانه تاکنون از رونق افتادن بازار قدیم و تنها حالت موزه‌ای شدن آن در سیرجان رخ نداده و شهر ما این توفیق را داشته که هنوز بازار قدیمش نفس بکشد. این فرصت را باید غنیمت شمرد و با رسیدن به الگوی مرمت حجره‌ها بر اساس نیاز روز کسبه، موقعیت پیش آمده را تقویت کرد. تا بازار سیرجان همچان یک موجود زنده باشد و زنده باقی بماند و حتا با حفظ اصالت و قدمتش مورد توجه گردشگران قرار بگیرد، سرزنده‌تر شود و بازدید و گرمی و داغی بساطش افزون گردد.شهرداری در این راستا کمکی که می‌تواند در حیطه‌ی مسوولیت خودش بکند، مرمت و آجرکاری کف بازار است. حتا شهرداری سیرجان می‌توانست با الگو گیری از خیابان‌های سنتی تهران و اصفهان و شیراز در سر و شکل دادن به مشکلات خیابان امام ورود کند. کارهایی که در گذشته توسط شهرداری سیرجان (مثلا در زمان زمان شهرداری منصور آبیار) در خیابان بازار انجام شد، اکثراً غیرکارشناسی و بدون مطالعه بود. چه بسا ایجاد یک سنگ‌قشرش به جای آسفالت در خیابان بازار یا دست کم روبروی آن و ممنوع کردن ورود برخی از کسبه چه در راسته‌ی قهوه‌قُوتو و چه در راسته‌های دیگر مثل همین میدان یا پارچه‌فروشان بازار جهرو یا برخی عطاری‌ها و.. خودشان دست به کار شده و با استفاده از مشاوره کارشناسان معماری، نمای سنتی قدیم مغازه را با توجه به نیازهای امروزشان بازسازی کرده‌اند که حرکتی شایسته‌ی تقدیر است اما وقتی پای حرف‌های همین کسبه‌ی محترم می‌نشیند از انواع و اقسام سنگ اندازی‌های اداره میراث فرهنگی در این راه خبر می‌دهند. یعنی کسبه وقتی با خرابی سقف حجره یا مشکلات این چنین روبرو می‌شوند و نیازمند مرمت و بازسازی مثل اصفهان و شیراز و تهران را بیاموزند و در سیرجان پیاده کنند؟

مناقصه مرکز آموزش شهدای وظیفه نداجا سیرجان

آگهی مزایده شماره ۰۰۶/۱۴۰۱/م.ز

شرکت پاریز پیشرو صنعت توسعه در نظر دارد:

» ۳۰۰ تن کود گاوی حاصل از دامپروری گلستان پیشرو (کوساله پرواری) خود

واقع در روستای عباس آباد از توابع شهرستان بردسیر»

را از طریق برگزاری مزایده به فروش رساند.

لذا کلیه متقاضیان می توانند جهت دریافت اسناد مزایده به آدرس الکترونیکی **www.parizpishro.ir** مراجعه و اسناد مذکور را از قسمت مناقصه و مزایده دانلود نمایند.
مهلت تحویل پاکات روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۵ در محل دفتر مرکزی شرکت واقع در سیرجان، محله کوی فرهنگیان، بلوار پیروزی، طبقه همکف، پلاک ۳۶، کدپستی۷۸۱۶۹۴۷۳۸۳ دیبرخانه آقای اسدی می باشد.
ضمناً **بازدید در روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۰۵** از **ساعت ۱۳ الی ۱۳** برای متقاضیان بلامانع می باشد.

شرایط شرکت در مزایده:

۱-سپرده شرکت در مزایده به یکی از صورت های ذیل :

*** چک تضمینی بانکی در وجه شرکت پاریز پیشرو صنعت توسعه**

*** ضمانت نامه بانکی معتبر به نفع شرکت پاریز پیشرو صنعت توسعه(ضمانت نامه شرکت در مزایده مورد قبول است)**

*** واریز وجه نقد به شماره حساب ۱۰/۳۳۰۹۲۱۱/۲ بانک رسالت و ارائه اصل فیش واریزی**

تضمین شرکت در مزایده: ۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

*** این شرکت در قبول یا رد کلیه یا هر یک از پیشنهادات مختار می باشد.**

*** مدت اعتبار قیمت پیشنهادی دو ماه از تاریخ گشایش پاکت ها می باشد.**

*** هزینه چاپ آگهی به عهده برنده مزایده می باشد.**

*** متقاضیان می توانند جهت بازدید کسب اطلاعات فنی با شماره ۰۹۱۳ ۹۵۶ ۵۳۲۲ – آقای محیاپور** تماس حاصل نمایند.

•جهت کسب اطلاعات درخصوص مزایده با شماره ۴۱۴۴۴۳۲۸ –۰۳۴ تماس حاصل نمایید.

امور حقوقی و قراردادی شرکت پاریز پیشرو صنعت توسعه